

**MAKTABGACHA TALIM TARBIYALANUVCHILARIDA INTELLEKTUAL
SALOHIYATINI OSHIRISHDA ZAMANOVIY TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH**

Yusupova Jasmina Ròzimurodovna

Termiz iqtisodiyoti va servis universiteti

Pedagogika va ijtimoiy gumanitar fanlar fakulteti

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarning intellektual salohiyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni, ahamiyati va amaliy imkoniyatlari yoritib berilgan. Innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonining bolalarning bilish faolligi, mantiqiy tafakkuri, ijodiy qobiliyatlari hamda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishdagi roli tahlil qilinadi. Shuningdek, STEAM, interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi ochib beriladi.*

Kalit so'zlar: *Maktabgacha ta'lim, intellektual salohiyat, pedagogik texnologiyalar, innovatsiya, interfaol metodlar, STEAM ta'limi, o'yin texnologiyalari, AKT, ijodiy tafakkur.*

Abstract: *This article highlights the role, importance, and practical possibilities of modern pedagogical technologies in enhancing the intellectual potential of preschool children. The impact of innovative educational approaches on the development of cognitive activity, logical thinking, creativity, and independent thinking skills is analyzed. The effectiveness of using STEAM education, interactive methods, game technologies, and information and communication technologies is also discussed.*

Keywords: *Preschool education, intellectual potential, pedagogical technologies, innovation, interactive methods, STEAM education, game technologies, ICT, creative thinking.*

Аннотация: *В статье рассматриваются роль, значение и практические возможности современных педагогических технологий в развитии интеллектуального потенциала детей дошкольного возраста. Анализируется влияние инновационных подходов к обучению на развитие познавательной активности, логического мышления, творческих способностей и навыков самостоятельного мышления. Также раскрывается эффективность применения STEAM-образования, интерактивных методов, игровых технологий и информационно-коммуникационных технологий.*

Ключевые слова: *Дошкольное образование, интеллектуальный потенциал, педагогические технологии, инновации, интерактивные методы, STEAM-образование, игровые технологии, ИКТ, творческое мышление.*

Kirish: *Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda ta'lim tizimining barcha bo'g'inlarida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish*

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, maktabgacha ta'lim bosqichi shaxs kamolotining poydevori bo'lib, aynan shu davrda bolaning intellektual, axloqiy, jismoniy va ijtimoiy rivoji shakllana boshlaydi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda tafakkur, xotira, diqqat, tasavvur kabi bilish jarayonlari tez rivojlanadi. Shuning uchun ta'lim jarayonini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish orqali bolalarning intellektual salohiyatini erta yoshdan rivojlantirish mumkin. An'anaviy usullar bilan cheklanib qolmasdan, innovatsion yondashuvlar, interfaol metodlar, o'yin asosidagi ta'lim texnologiyalaridan foydalanish bugungi kun talabi hisoblanadi.

Asosiy qismi: 1. Intellektual salohiyat tushunchasi va uning mazmuni

Intellektual salohiyat – bu shaxsning bilish qobiliyatlari majmui bo'lib, u tafakkur, xotira, diqqat, nutq, muammoli vaziyatlarni hal etish, mantiqiy fikrlash, tahlil qilish va xulosa chiqarish kabi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi.

Maktabgacha yoshda bolalarda:

qiziqish va bilishga chanqoqlik,
savol berish va izlanishga moyillik,
tasavvur va fantaziya,

muammoni o'yin orqali hal qilish ko'nikmalari shakllanadi.

Shu sababli tarbiyachi bolalarning intellektual salohiyatini rivojlantirish uchun ularning yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda pedagogik texnologiyalarni tanlashi zarur.

2. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning turlari

a) Interfaol metodlar

Interfaol metodlar bolalarni faol o'quv jarayoniga jalb etadi. “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Baliq skeleti”, “Savol-javob”, “Rol o'ynash” kabi usullar:

bolalarning mustaqil fikrlashini,
nutq faolligini,
muloqot madaniyatini rivojlantiradi.

b) O'yin texnologiyalari

Maktabgacha ta'limda o'yin yetakchi faoliyat hisoblanadi. Didaktik, syujetli-rolli, harakatli o'yinlar orqali:

mantiqiy tafakkur,
tezkor fikrlash,
muammoni hal qilish qobiliyati rivojlanadi.

O'yin texnologiyalari bolani majburlamasdan, qiziqarli muhitda o'qitishga xizmat qiladi.

c) STEAM ta'limi

STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) texnologiyasi bolalarda: tajriba o'tkazish,

kuzatish,

muammo qo'yish va yechim topish,
ijodkorlikni rivojlantiradi.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR

Masalan, oddiy qurilish konstruktori, ranglar bilan tajriba, suv va qum bilan ishlash bolalarning ilmiy fikrlashiga zamin yaratadi.

d) Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)

Multimedia, interaktiv doska, ta'limiy videolar va elektron resurslar bolalarda:

tasavvur kengayishiga,

vizual idrok rivojlanishiga,

bilimni tezroq va mustahkam o'zlashtirishga yordam beradi.

Biroq AKTdan foydalanishda me'yoriy va yoshga moslikka rioya etish muhimdir.

3. Zamonaviy texnologiyalarning tarbiyaviy ahamiyati

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar nafaqat bilim berish, balki bolalarda:

mustaqillik,

o'ziga ishonch,

jamoada ishlash,

mas'uliyat,

ijtimoiy moslashuv ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

Tarbiyachi faqat bilim beruvchi emas, balki yo'naltiruvchi, motivator va tashkilotchi rolini bajaradi. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining intellektual salohiyatini oshirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim pedagogik vazifalardan biridir. Interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari, STEAM ta'limi va AKT bolalarda bilish jarayonlarini faollashtirib, mustaqil fikrlash, ijodkorlik va muammoli vaziyatlarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Zamonaviy yondashuvlar asosida tashkil etilgan ta'lim muhiti bolani har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bois, tarbiyachilar doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, innovatsion texnologiyalarni o'zlashtirib borishi va amaliyotga joriy etishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi. – Toshkent, 2018.
2. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU, 2019.
3. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2017.
4. Klarin M.V. Pedagogicheskie tekhnologii v uchebnom protsesse. – Moskva, 2016.
5. Komenskiy Ya.A. Buyuk didaktika. – Toshkent, 2015.
6. Dewey J. Experience and Education. – New York, 2018.
7. Vygotskiy L.S. Mind in Society. – Cambridge, 2017.
8. UNESCO. Early Childhood Care and Education. – Paris, 2020.
9. Robinson K. Creative Schools. – London, 2016.
10. OECD. Innovating Education and Educating for Innovation. – Paris, 2019.